

A > Datum narození: 36. 7. 19 00 Olomouc
 T > 585 226 584
 E > olomouc@hnutiduha.cz
 I > ulatka@hnutiduha.cz
 MO > 44585854

Krajský úřad Zlínského kraje
 Odbor životního prostředí a zemědělství
 oddělení hodnocení ekologických rizik
 Tř. Tomáše Bati 21
 761 90 Zlín

Krajský úřad Zlínského kraje Odbor životního prostředí a zemědělství	
Číslo	4
Datum	24-06-2015
Číslo	4
počet příloh: ... počet listů: ...	

Olomouc, 23. 6. 2015

Písemné vyjádření k dokumentaci záměru „Ovčín Vidče – Stavba k zimování ovcí v k.ú. Vidče“

Dle § 37 zákona č. 500/2004 Sb. (Správní řád) jsme podání dne 18. 6. 2015 zaslali elektronicky prostřednictvím veřejné datové sítě bez použití zaručeného elektronického podpisu. Toto podání ve lhůtě 5 dnů potvrzujeme a doplňujeme, způsobem uvedeným ve větě první citovaného paragrafu.

V souladu s ust. § 8 odst. 3 zák. č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí, v platném znění (dále jen „zák. o EIA“), zasíláme příslušnému orgánu níže uvedené vyjádření:

1) Absence variant – nesplnění závěru zjišťovacího řízení k záměru „Ovčín Vidče – Stavba k zimování ovcí v k.ú. Vidče“ ze dne 22. 9. 2014 pod č. j. KUZL 47472/2014

Záměr je překládán v jediné variantě, lokalizován v ose migračního koridoru velkých savců. Krajský úřad ve svém stanovisku ze dne 22. 9. 2014 pod č. j. KUZL 47472/2014 nařídil mj. rozpracovat kapitolu řešící „prověření variantního řešení záměru - V případě prokazatelné účelnosti a z technických hledisek možného provedení jiné varianty mimo migrační koridor velkých savců provést její srovnání s variantou navrženou v oznámení“

Investor odmítl zpracovat varianty s následujícím zdůvodněním:

„Vzhledem k členitému terénu v obci a jejím okolí, není možné najít vhodnější umístění. Vidče je malá hornatá obec, kde najít lokální přístupnou i v zimě mimo zastavěné území obce, je značně problematické, ne-li nemožné. S ohledem na klimatické podmínky a počasí, v zimě s mrazem bývá přístup do kopcovitého terénu. Pokud by investor vlastnil pozemky k pasvě v rovinnatém terénu, nepotřeboval by budovat zimoviště a na zimní zvířata přemísťovat. Vystavba stájí je pro investora nutností, neboť okolí krajina je kopcovitá, i při mírné a mokré zimě nepřístupa. Ponecháním zvířat na takových pozemcích během zimy dochází k jejich rozbarvení a mčení travních porostů.“

Prokazatelně účelné zpracování jiné varianty je každé umístění záměru mimo migrační koridor velkých savců s prokazatelně odlišným dopadem na migrační koridor (tedy že například nebude zájemt posunut o jeden metr od migračního koridoru). Je nepochybné, že mezi prokazatelně účelné varianty patří také ty, které ve svém vyjádření ze dne 4. 9. 2014 navrhlo Hnutí DUHA Olomouc. Investor nepředložil žádné podklady prokazující, že by tato varianta nebyla technicky proveditelná. Dokonce sám prokazal opak: 9. 4. 2015 byl zveřejněn na úřední desce Zlínského kraje záměr: „Zimoviště pro ovce“ (kód v Informačním systému EIA ZLK776), jehož investorem je

Lenka Randusová, 756 53 Vidče 199, s cílem demolice starého vepřina a výstavby zimoviště s kapacitou pro 500 ks ovcí (50 DJ) na parc. č. 1198/16 a st. 515/1 ve středu obloženého areálu bývalého JZD ve Vidči. Posuzování bylo ukončeno ve zjišťovacím řízení (záměr se nebude nadále posuzovat dle zákona). Jedná se o jednu z lokalit, kterou Hnutí DUHA Olomouc navrhovalo ve svém vyjádření ze dne 4. 9. 2014 (str. 1, bod 2): „1) areál stávekajícího JZD ve Vidči 49,441633°N, 18,10235°E“. Navrhování ovčín v byvalém JZD je sice navrhováno na kapacitu 50 DJ oprávi 100 DJ v Označení tohoto záměru, nicméně kapacita zřejmě není pro investora pevně daná, když jen mezi oznámením a dokumentací zvýšil kapacitu záměru na 150 DJ. Nic to nemění na faktu, že absence hodnocení reálné existující a prokazatelně účelné varianty došlo k porušení podmínek závěru zjišťovacího řízení.

K dalším přípomínkám investora: vzhledem k tomu, že investor chová ovce na pozemcích ve značně rozsáhlém území CHKO Beskydy, není důvod, aby ovčín pro zimování byl vyhraně v obci Vidče. Bezespornu existují desítky či spíše stovky potenciálních lokalit (zemědělských pozemků, které stávy pro zemědělství umožňují), kde investor může záměr realizovat s prakticky nulovým nebo minimálním dopadem na migrační koridor velkých savců či krajiny ráz.

Nepředložení více variant tak popírá smysl zákona, tedy za pomoci veřejnosti najít nejméně škodlivou variantu záměru. §45i odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny uvádí: „Nelze-li vyložit negativní vliv koncepce nebo záměru na takové území, musí předkládatel zpracovat varianty řešení, jejichž cílem je negativní vliv na území vyložit nebo v případě, že vyložit není možné, alespoň zmírnit.“ Protože Krajský úřad Zlínského kraje ve svém stanovisku ze dne 5. 12. 2014 významný vliv nevyložit, je povinností investora variantní řešení předložit a posoudit.

2) Vadné hodnocení záměru dle §45i

Posouzení dle § 45i považujeme za vadné. Autor RND. Marek Banaš, Ph. D. pro hodnocení vlivu projektu na velké šelmy, které jsou předmětem ochrany v EVL Beskydy, využívá existující nálezuovou databázi AOPK (NDOP 2014) a jeden místní zdroj (konzultace s jedním členem mysliveckého sdružení: vlastní terénní monitoring velkých šelem v zájmovém území neprovedl. Chybě stanovil reálnou šířku migračního koridoru velkých šelem a v textu členitým předkládá různé problematické, zjednodušující či zavádějící tvrzení. Autor ani žádným způsobem nevyřadil vyřadil vznesené ve vyjádření k oznámení záměru, přestože půdorys záměru se zveštl, přičemž jeho poloha v ose migračního koridoru zůstala nezměněna. Výsledné hodnocení tak není možné považovat za seriózní a věrohodné.

Zásadní pochybení jsou následující:

- Záměr je situován v tzv. migračně významném území, které je součástí biotopu zvlášť chráněných druhů velkých šelem (Anděl et al., 2010). To je v rozporu s jednou ze základních tezí autora o tom, že „realizaci záměru nedojde k přímému záboru biotopu velkých šelem“ (na str. 30“).
- Míru využívání koridoru bez systematického monitoringu nelze posuzovat na základě náhodného sběru údajů v řádu jednotek, podrobněji jsme vysvětlili ve vyjádření k oznámení záměru. Diskuze v současném hodnocení je na úrovni spekulací.
- Teoreticky má migrační koridor šířku 500 m (250 m od osy migračního koridoru), ovšem na základě terénního ověření situace je zřejmé, že existence plý a rozptýlené zástavby ve Sřtřeží (osada na Hájí: zahrady, drobné hosp. budovy, trvalé oplocení betonovými sloupky, současně využíváno pro chov ovcí) omezuje funkčnost koridoru na zhruba 400 m, což přibližně odpovídá šířce koridoru z pohledu nezastavěného území, hájeného v územních plánech obcí Vidče a Sřtřež.
- Lokalizaci ovčínu do středu koridoru nedojde k zúžení o 24 %, jak uvádí autor hodnocení. Ze 400 m širokého průchodu by vznikly dva pruhy široké jen zhruba sto padesát metrů, tedy každý z nich o 63 % užší, než je současný stav.
- Srovnání metrů je významně méně, než doporučují Kural & Krájčič (2010) nebo AOPK ČR (Anděl et al., 2010) a připuštění takto výrazné redukce je v rozporu se zásadním

principem ochrany konektivity krajiny (Anděl et al., 2010), konkrétně opatřením „nezužovat síťku migračního koridoru zástavbou, která by mohla negativně ovlivnit jeho využívání migrujícími druhy“ (Anděl et al., 2010: 131).

- Značně spekulativní je také tvrzení autora, že dojde „k určitému zlepšení průchodnosti úbočí vrcholu Úliehle, neboť na něm již nebudou muset být po celé zimní období instalovány elektrické ohradníky (...) a v důsledku dojde ke snížení stávající rozptýlené zátěže, resp. k jejímu usměrnění do jednoho místa – uzavřených hal v místě stavby“.

První výstavba samotných hal fyzicky nevyklučuje stávající způsob zimování ovci na pastvinách. Není nijak zaručeno, že investor při rozvoji podnikání nezvýší počet dobytka a nebude nadále využívat k zimování ovci pastviny (jen během procesu EIA mezi Zjišťovacím řízením a předložením dokumentace se počet DJ zvýšil ze 100 na 150). Ostatně žádné omezení, které by investori bránily toto využívání pastvin, návrh opatření na eliminaci rizik (str. 35) neobsahuje.

Zadruhé migrace zvířat neprobíhá jen v zimě, dokonce se dá říci, že častěji probíhá mimo zimu. U rysů dochází k osamostatnění mláďat mezi lednem až dubnem, subadulti mohou ještě několik měsíců zůstat v domovském okruhu své matky, přičemž nejvyšší počet jedinců se rozptýluje zpravidla v dubnu nebo květnu (Zimmermann et al., 2005), tedy na jaře. U vlků rozptyl záleží na věku jedinců, kteří smečky opouštějí. Může k tomu dojít v kterémkoliv období, ale obecně lze říci, že nejčastěji období pro rozptyl je říjen–listopad (pro dospělce a jednoroční vlky) a březen–duben (pro štěňata). Zima je pro rozptyl méně významná, častěji v období února smečky opouštějí jen dospělí vci a štěňata (Gese & Mech, 1997). Po většinu roku (mimo zimu), která je pro dálkové migrace, resp. rozptyl jedinců významnější, tak budou kromě plechových hal omezovat pohyb velkých savců i elektrické ohradníky a pasoucí se dobytek.

Za třetí by nebyla od věci diskuse, nakořl významnou bariérou je mobilní lankový ohradník (současný stav) ve srovnání s plochou, kterou by trvale zabírala plechová hala. Ke skutečnému zlepšení podmínek na úbočí Úliehle oproti stávajícímu stavu by mohlo dojít pouze v případě rozsáhlých kompenzačních opatření, jakými by bylo zalesnění části pastvin v ploše migračního koridoru.

- Přizpůsobivost velkých šelem k moderní evropské krajině je značná, ovšem není neomyšlená. Obecní celoevropský trend je třeba porovnávat s lokální situací v Beskydách, kdy početnost všech tří druhů velkých šelem spíše stagnuje nebo klesá (Kutal & Suchomej, 2014) a existuje reálný předpoklad zániku populace velkých šelem, pokud nedojde k zabránění další fragmentace území (Hlaváč et al., 2014).

3) Vadné hodnocení kumulativních vlivů:

Předložené hodnocení kumulativních vlivů v rámci posouzení dle §45i je formalistické a nespňující požadavky evropské Směrnice o stanovištích i metodiky MŽP:

- Směrnice o stanovištích, článek čl. 6 odst. 3: ke kumulativním vlivům uvádí: „Jakýkoli plán nebo projekt, který s určitou lokalitou přímo nesouvisí nebo není pro péči o ni nezbytný, avšak bude mít pravděpodobně na tuto lokalitu významný vliv, a to buď samostatně, nebo v kombinaci s jinými plány nebo projekty, podléhá odpovědnému posouzení jeho důsledků pro lokalitu z hlediska cílů její ochrany.“
- Metodika MŽP (2007) pak problematiku specifikuje: „Z hlediska dalšího hodnocení je významné i to, jedná-li se o „nekvální“ výskyt předmětů ochrany (např. vymírající populace, stanoviště s narušenými ekologickými podmínkami), které jsou ohrožené již působením stávajících vlivů. K hodnocení vlivů záměru by pak mělo být přihlíženo o to přínějši (kumulativní vlivy).“

Hnutí DUHA Olomouc již tyto informace v rámci zjišťovacího řízení uvedlo, ale nikdo z autorů Dokumentace nebo posouzení dle §45i na ně nereagoval, ani si z nich zjevně nevzal poučení.

- Nejsou hodnoceny další záměry v migračním koridoru, například plán průmyslové zóny v Zubří v navazujícím úseku téhož migračního koridoru (Obr. 1), kde hodnotitelé Dr. Kuras a Mgr. Kočvara posvětili jeho zúžení na cca 50 metrů a jeho faktickou likvidaci (http://portal.cenia.cz/eia/sea/detail/EIA_ZL_K565). Momentálně probíhá již územní řízení na inženýrské síti. Zóny jsou součástí platného územního plánu.

Obr.1 Stávající zástavba (oranžové plochy) ohraničující průchodný migrační koridor a plánované záměry (červené) – ovčím Vleče a průmyslová zóna Zubří, vzdálené od sebe asi 2,5 km. Návrtřové plochy se nacházejí v trase téhož migračního koridoru velkých savců (zelené linie) a jsou ucebnicovým příkladem projektů s kumulativním dopadem na fragmentaci krajiny i její konektivitu na Rožnovsku. Mapový poklad: Google maps.

- Nebyly zohledněny další realizované a plánované projekty v širším okolí záměru v CHKO Beskydy, které zvyšují fragmentaci krajiny a zhoršují průchodnost území (například neustálé rozšiřování rozličných SKI areálů, plány nových silnic, budování nových lesních cest, průmyslových areálů a na druhou stranu nerealizace slíbených defragmentačních projektů jako je ekodukt v Jablunkově).
- Nebyly hodnoceny další záměry, projekty či faktory, které populace velkých šelem ovlivňují, například každoroční legální lov vlků na Slovensku nebo pytláctví všech velkých šelem v Beskydách, které se významně podílí na mortalitě zajímavých druhů. Autoři neuvádějí, proč tento významný vliv nehodnotili, když například množství vlků zabíjených každoročně desítky kilometrů od hranic je doložitelné a vliv tohoto managementu na populaci vlků v Beskydách vyloučit nelze (Kutal & Machalová, 2014).

Autor hodnocení tvrdí: „Není důvodně předpokládat, že by tyto aktivity [převoz na přilehlé komunikaci a nedaleké píly] významně negativně ovlivňovaly migrační propustnost území.“ Už není vysvětleno, proč toto není důvodné, když za jiným místě dokumentace autor silnici považuje za frekventovanou (např. na str. 5). Dále autor uvádí, že v blízkém okolí „nejsoú známy další realizované či připravované záměry, které by měly významně negativně (-2 dle stupnice hodnocení) ovlivnit předměty ochrany v EVL Beskydy“.

Z uvedených citací plynou 3 závěry:

1. Autor nerozumí (nebo nechce rozumět) právnímu významu slova kumulativní, které je synonymem pro hromadění. Mnoho malých prvků, faktorů či jítých entit se může kumulovat (hromadit) a ekvivalenčně se jejich vliv zdá malý, při započtení všech může být celkový vliv velký, významný. Hodnocení dle § 451 má právě kumulativní účinek projektu posuzovat, jak vyplývá z citované legislativy příslušných metodik.
- II. Zahnutí pouze záměru s významně negativními vlivy (-2) do kumulativního hodnocení je jen slobovým cvičením s předem známým výsledkem. Autor s bohatou zkušeností hodnocení dle §451 jistě ví, že záměr s významně negativním (-2) hodnocením prakticky nejsou dle platné legislativy realizovatelné. Dle §491 odst. 9 lze k realizaci přistoupit „pouze z naléhavých důvodů převážujícího veřejného zájmu a až po uložení a zajištění kompenzačních opatření“.
- III. Fragmentace krajiny je posuzována jen na lokální úrovni („blízké okolí“) bez důrazu na prostorové nároky velkých šelem (domovské okrsky a teritoria v řádech stovek kilometrů či větvěních a schopnosti rozptýlu na stovky kilometrů). Chybí jasná definice území, v rámci kterého jsou kumulativní dopady posuzovány.

Závěrem autor uvádí: „Ani analýza návrhových ploch v rámci územního plánu Vidce a přilehlých obcí neprokázala, že by mělo dojít ke kumulativně významně negativnímu ovlivnění předemítů ochrany či celistvosti v EVL Beskydy.“ Toto tvrzení je nepřezkoumatelné: žádná statistická analýza nebyla v rámci studie provedena; v žádné mapě nebyly znázorněny návrhové plochy územních plánů. Pokud dle územního plánu je možné prakticky kdekoliv na zemědělské půdě budovat „stavby pro zemědělství“, jako je právě hodnoceny ovčín (haly) o půdorysu až 36 x 20 m), je vypovídající hodnota takové analýzy značně diskutabilní.

4) Vliv na krajinový ráz.

Nezje souhlasí s kvalitou, formou a obsahem posouzení zásahu do krajinového rázu:

- Nebyl hodnocen: soulad se ZÚR Zlínského kraje, jelichž cílem je „minimalizovat nečitlivé zásahy do krajinového rázu s ohledem na cihové charakteristiky a typy krajiny a podporit úpravy, které povedou k obnově a zkvalitnění krajinových hodnot území, využití nekoncepční formy využívání zastavitelného území a zamazání urbánní fragmentaci přilehlé krajiny.“ Sice se nejedná o zastavitelné území, ale ve volné krajině by měla být ochrana krajinového rázu o to přísnější. Z vyjádření Městského úřadu v Rožnově pod Radhoštěm také plyne, že stavba nekoncepční je (úřad preferuje pro umístění záměru plochy pro zemědělstvu výrobu ve Vidci) a záměr bezesporu přispěje k zvýšení fragmentace přilehlé krajiny. Stavba také nerespektuje architektonické a urbanistické znaky sídel.
- Cihová charakteristika krajiny dle ZÚR: Jedná se o krajinu zemědělskou s lukárením, kde jsou definována tato ohrožení: zástavba mimo zastavěné území (výstavba hal je tedy negativní), vnášení nových krajinových dominant (negativní), úspěšná zarůstání travních porostů nebo jejich převod na jiný způsob využití (pastva pozitivní), přejímání cizorodých architektonických a urbanistických prvků (výstavba hal negativní). Zásadou pro využívání je posuzování staveb s ohledem na krajinový ráz a respektovat architektonické a urbanistické znaky sídel (což výstavba hal nečiní).
- Není zpracována pohledová analýza exponovanosti daného záměru, což je zásadní nedostatek. Nelze určit, jak by se projevila nově vzniklá dominantita v dotčeném krajinovém prostoru, který je vymezen velmi vágně. Není jasné, z jaké vzdálenosti bude záměr viditelný.
- Výsadba zeleně neoddloni daný areál z širšího okolí, jelikož terén je dosti členitý a záměr rozsahem značný.
- Není uveden celkový plošný záměr ZPF.
- Fotodokumentace není opatřena měřítkem a může docházet k výraznému zkreslení. Záměr seife drobnou zrnitostí krajiny a stane se další dominantou, kterou jsou již výrobní areály realizované v blízkosti centra obce.
- Navržené haly neodpovídají výškové ani objemové stávkám v blízkém okolí.

- Stavba jicel krajiny ráz je již narušován zemědělskými areály v blízkosti centra obce, jelichž kumulativní vliv nebyl vyhodnocen
- Z hlediska krajinového rázu se jedná o drobné zrní mozaiky luk a poli v hornatém terénu, výstavba šesti hal v nezastavěném území je razantní narušení velikosti zrna krajiny.
- Střet s estetickou hodnotou krajinového rázu je hodnocený velmi vágně, nezje souhlasí s tvrzením, že „stavby pro zimování ovci jsou navrženy s ohledem na maximální možné začleňování do krajiny, a to hlavně svým oboukrym tvarem, který se přizpůsobí k vícestranné oboukrym tvarem okolních kopců“. Oboukrové (pálikrovové) haly nepřipomínají žádné z okolních kopců, haly svým tvarem představují v Karpatech cizorodý prvek a nepřipomínají ani žádnou ze staveb ikové architektury. Také zásah do harmonického měřítka krajiny bude silný.
- Chybné vyhodnocení vlivu zásahu na krajinový ráz (B7): Vliv záměru na „doprovodné kulisy“ nebo „průchodnost krajiny pro obyvatelstvo a živočišna“ je hodnocena jako pozitivní (1), s čímž nezje souhlasí. Doprovodné kulisy (myšleny přírodní) šesti hal významně naruší, stejně jako průchodnost krajiny.
- Argumentace směřovaná k využití nových technologií společně se zachováním původního šetrného způsobu obhospodarování je více méně lichá. Měla být hodnocena varianta rozdělení stávajícího objektu na dílčí menší ustájení v oblastech, které jsou zrnitovány a kde se stáda během roku pasou. Přednětlem hodnocení není zvýšení efektivty práce ani welfare zvířat, to je záležitost provozovatele a přehání příslušných norem.

Závěr:

Záměr šesti nových hal přímo v ose migračního koridoru velkých savců bude představovat významný rušivý zásah do biotopu zvláště chráněných druhů a zvýší se antropické zatížení území novou trvalou stavbou.

Se záměrem v navržené podobě zásadně nesouhlasíme, a protože investor odmítl variantní zpracování mimo migrační koridor velkých savců, požadujeme, aby Krajský úřad udělil nesouhlasné stanovisko.

S pozdravem
Miroslav Kutal
koordinátor Hnutí DUHA Olomouc

Literatura:

- Anděl P., Minářková T. & Andreas M. (2010) *Ochrana přirodnosti krajiny pro velké savce*. Liberec: Evema
- Gese E. M. & Mech L. D. (1991) *Dispersal of wolves (Canis lupus) in northeastern Minnesota, 1969–1989. Canadian Journal of Zoology 69: 2946–2955*
- Hlaváč V., Bartošová D., Jaskula F. & Strnad M. (2014) *Zpráva o stavu populaci velkých šelem v EVL Beskydy*. Praha: Depon in: Agentura ochrany přírody a krajiny ČR
- Kutal M. & Krájča T. (2010) *Migrace velkých savců v Jablunkovském přísmyku*. Olomouc: Hnutí DUHA Olomouc
- Kutal M. & Machalová L. (2014) *Opatření na ochranu velkých šelem*. In: *Velké šelmy na Moravě a ve Slezsku*, eds. M. Kutal & J. Suchomel, pp. 161–171. Olomouc: Univerzita Palackého.

Kutal M. & Suchomel J. (2014) *Velké šelmy na Moravě a ve Slezsku*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci

MŽP (2007) Metodika hodnocení významnosti vlivů při posuzování podle § 45i zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů. *Věstník Ministerstva životního prostředí XVII*: 1–23

Zimmermann F., Breitenmoser Wursten C. & Breitenmoser U. (2005) Natal dispersal of Eurasian lynx (*Lynx lynx*) in Switzerland. *Journal of Zoology* **267**: 381–395